

מסגרת הכבוד לרובנו

ספר

זֶהָר הַקְדוּשׁ

עם באור
הַקְדָּתָר וְהַקְבֹּד

עֵינֵי זֶהָר מִן שְׂמֵי הַשָּׁמַיִם

כִּי אֵלֵינוּ מִלְּפָנֶיךָ

מאמר לפרשת שמיני

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר שמחה" נהריה
על שם כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

מדורות קרן שללי ברכה

ביאור מנהגי ברכת כהנים

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּתְּנָן בְּעֵי לְזֻקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא,
 דְּכְתִיב (ויקרא ט כב) 'וַיִּשָּׂא אֶהָרָן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם',
 'יָדוֹ', כְּתִיב, וְלֹא 'יָדָיו', מְשֻׁם דְּשִׁבְחָא דְיְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, אָמַר רַבִּי
 אֲלֵעָזָר, רָזָא הוּא מְשֻׁם דְּכְתִיב (בראשית ג טז) 'וְהוּא יִמְשֹׁל בְךָ'.
תָּאנָא, כִּתְּנָן דְּבַעֵי לְפָרְסָא יָדָיו, בְּעֵי דִיתוּסַף קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ
 דְּבַעֵי לְקַדְשָׁא יָדָיו עַל יָדָא דְקַדְיִשָׁא, מֵאֵן יָדָא דְקַדְיִשָׁא, דָּא

תְּפִתֵּר וְתַכְבֹּד

מבאמר זה יפורט כמה הנהגות הנצרכות אל הכהן בעת ברכתו את העם, ויתפרשו סוד הדברים אחד לאחד. והם, הגבהת יד ימין על של שמאל, וקידוש ונטילת ידי הכהנים על ידי הלויים, ונטילת ידי הלוי קודם יציקת המים על ידי הכהן, וחילוק אצבעות הכהנים זה מזה בעת ברכתם.

תָּאנָא - למדנו, **אָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּתְּנָן בְּעֵי לְזֻקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא** - הכהן צריך לזקוף בעת ברכת כהנים, את ידו הימנית על השמאלית, **דְּכְתִיב** (ויקרא ט כב) **'וַיִּשָּׂא אֶהָרָן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם וַיְבָרְכֵם'**. ומדייק, **'יָדוֹ'**, חסר **כְּתִיב, וְלֹא 'יָדָיו'**, ובוזה מרמז על יד הימנית. והטעם הוא, **מְשֻׁם דְּשִׁבְחָא דְיְמִינָא עַל שְׂמָאלָא** - מפני שבחיה של יד הימין הוא יותר על של שמאל. **אָמַר רַבִּי אֲלֵעָזָר, רָזָא הוּא** - דבר זה הוא סוד, כי הטעם שצריך להגביה את יד ימין על שמאל הוא **מְשֻׁם דְּכְתִיב** (בראשית ג טז) **'וְהוּא יִמְשֹׁל בְךָ'**, והכוונה הוא, שזעיר אנפין שהוא גבנה מן

החסדים הנרמזים ביד ימין, ימשול על המלכות שנבנית מן הגבורות הנרמזים ביד שמאל.
תָּאנָא - למדנו, **כִּתְּנָן בְּעֵי לְזֻקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא** - כהן שרוצה לפרוש את ידיו לברכת כהנים, אזי עם כל זה שידיו נקיות וקדושות, **בְּעֵי דִיתוּסַף קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁה דִּילֵיהּ** - הרי הוא צריך להוסיף קדושה על קדושתו על ידי נטילת ידים, כי אין זה לצורך טהרתו, כי אם לתוספת קדושה. ומבאר מהו הוספת הקדושה, **דְּבַעֵי לְקַדְשָׁא יָדָיו עַל יָדָא דְקַדְיִשָׁא** - שצריך לקדש את ידיו בנטילת ידים, על ידי מי שהוא גם כן קדוש. ושואל, **מֵאֵן יָדָא דְקַדְיִשָׁא** מי הוא יד הקדוש, דָּא

מקורות וצייונים

נכנע ומטה כלפי חסד על ידי התפארת שהוא גוף האדם שבאמצע. והוא ימשול בך, תפארת בימינא, מלכות לשמאלא, והתפארת גובר עליה, וזכר על נקבה, דכל הו"ה שהוא י' על ה', ו' על ה' - דכורא, כדפירש בתיקונים, והזכר סוד הרחמים, ושם הו"ה לימינא, אדנ"י לשמאלא כדפירש בתיקונים, וגובר שם יהו"ה על שם אדנ"י כזה: יאהדונה"י, והיינו והוא ימשול בך, וההפך כזה: אידהונה"ה, והיינו נקבה שולטת והוא דין חס ושלום, שמאל על ימין.

ג. רמ"ק, וראה בבית יוסף (או"ח סי' קכח): וכן ראיתי האשכנזים

א. עיין עוד בזהר (ח"ב סו): 'וישא אהרן את ידו, כתיב ידו' - חד, בגין דבעי לארמא ימינא על שמאלא, והא אוקימינא רוא. וכן הוא לעיל (קמח). ברעיא מהימנא.
 ב. מקדש מלך. ועיין לעיל ברעיא מהימנא (קמח). ובהערות שם, שנתבאר ענין החסדים והגבורות הנרמזים בעשר אצבעות הידים. גם הובא שם בשם השעת רצון, ששני הידים של הכהן רמוזים על זעיר אנפין ומלכות, עיי"ש.

והרמ"ק כתב, וז"ל: שבחא דימינא וכו', שמדרך הימין להגביר על השמאל, בסוד 'ויעקוד את יצחק בנו' (בראשית כב ט), בענין שהדין

לְיוֹאֵה, דְּבָעֵי כְּהֵנָּא לְיִטּוּל קְדוּשָׁה דְּמִיָּא מִיּוּדֵי, דְּכַתִּיב 'וְקִדְשֵׁת אֶת הַלְלוּיִם', הָא אֵינּוּן קְדִישִׁין, וְכַתִּיב כְּהוּ בְּלוּיִם (במדבר יח ב) 'וְגַם אֶת אַחִיךָ מִטָּה לְוִי' וְגו'. 'שְׂכַט אָבִיךָ' כָּלֵל, מִכָּאן דְּכָל כְּהֵן דְּפָרִים יְדוּי בְּעֵי לְאִתְקַדְשָׁא עַל יְדֵי דְקְדִישָׁא, לִיתּוּסְף קְדוּשָׁה עַל קְדוּשְׁתִּיהּ, וְעַל דָּא לָא יִטּוּל קְדוּשָׁה דְּמִיָּא מִכָּר נֶשׂ אַחְרָא דְלָא הוּי קְדִישָׁא.

וּבְצִנְיֵעוּתָא דְסִפְרָא תָּאנָא, לְוִי דְאִתְקַדֵּשׁ כְּהֵנָּא עַל יְדוּי, בְּעֵי הוּא לְאִתְקַדְשָׁא בְּקְדִמִּיתָא.

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

שהכהנים נקראו לויים], כי מאחר שנאמר 'את אחיך מטה לוי', למה הוצרך לכתוב 'שְׂכַט אָבִיךָ', אלא ודאי כָּלֵל - שנכללו הלויים בפסוק זה, מִכָּאן - מפסוק זה אנו לומדים, דְּכָל כְּהֵן דְּפָרִים יְדוּי בְּעֵי לְאִתְקַדְשָׁא עַל יְדֵי דְקְדִישָׁא - שכל כהן שפורש ידיו לברכת כהנים צריך להתקדש על ידי הלויים הקדושים, בכדי לִיתּוּסְף קְדוּשָׁה עַל קְדוּשְׁתִּיהּ - להוסיף קדושה על קדושתו. וְעַל דָּא לָא יִטּוּל קְדוּשָׁה דְּמִיָּא מִכָּר נֶשׂ אַחְרָא דְלָא הוּי קְדִישָׁא - ולכן לא יטול את קדושת המים מאדם אחר שאינו קדוש.

וּבְצִנְיֵעוּתָא דְסִפְרָא תָּאנָא - ולמדנו בספרא דצניעותא, לְוִי דְאִתְקַדֵּשׁ כְּהֵנָּא עַל יְדוּי - הלוי, שהכהן מתקדש על ידיו, בְּעֵי הוּא לְאִתְקַדְשָׁא בְּקְדִמִּיתָא - צריך הוא להתקדש וליטול ידיו תחלה!

לְיוֹאֵה - זהו הלוי. דְּבָעֵי כְּהֵנָּא לְיִטּוּל קְדוּשָׁה דְּמִיָּא מִיּוּדֵי - שצריך הכהן ליטול את קדושת המים מידי של הלוי. כי הכהן בעצמו הוא קדוש, ואם היו נוטלים ידיהם מן הישראל, לא היה בו כח להוסיף קדושה על קדושתו, אך הלוי הוא גם כן קדוש, דְּכַתִּיב 'וְקִדְשֵׁת אֶת הַלְלוּיִם', הָא אֵינּוּן קְדִישִׁין - הרי שהלויים הם קדושים. ועתה בנטילת הכהן את ידיו דרך הלויים הוא מוסיף קדושה על קדושתו. ומבאר היכן מרומז בתורה שהלוי יצוק מים על ידי הכהן, וְכַתִּיב כְּהוּ בְּלוּיִם (במדבר יח ב) 'וְגַם אֶת אַחִיךָ מִטָּה לְוִי' שְׂכַט אָבִיךָ הִקְרַב אִתְּךָ וְיִלְוֶיךָ עִלְיָךְ וְיִשְׁרְתוּךָ וְגו'. וממה שנאמר 'וישרתוך' למדנו שהלויים משרתים ממש את הכהנים, והוא יציקת המים על ידיהם". ואל תאמר שכוונת הכתוב באמרו 'מטה לוי' על הכהנים עצמם [וכמו שמצינו בכמה מקומות

מקורות וצייונים

פסוק זה איירי בכהנים. אכן באור החמה העתיק ג"כ 'וקדשת'. וראה מה שכתב בוהר חי: לוי בגבורה דעתיק, מוחא סתימאה, הכמה דאריך, ושם אמר 'וקדשת את הלויים'.

ה. רמ"ק.

ו. עיין דברים (ז ט).

ז. וכתב הרמ"ק: בקדמיתא ממש נוטל ידיו הלוי תחלה, ואין ספק שהקידוש הזה על ידי המים מפני שהמים הם מצד החסד ומעבירים כל קליפה מן העולם, ועתה יצדק שראוי שהכהן יתן הכלי אל הלוי לקדש ידיו תחלה, היינו המים שנוטל מן החסד.

נוהגים ליטול ידיהם בשעת נשיאת כפים אף על פי שכבר נטלו ידיהם שחרית, ושמעתי שכן היו עושים ג"כ בספרד, ושהיו הלויים יוצקים מים על ידיהם ולא הייתי יודע מאין להם דבר זה ליטול על ידי הלויים, עד שזיכני ה' ומצאתיו מפורש במדרש הזוהר פרשת נשא וזה לשונו, תנא כו'. ע"כ. וכן נפסק בשו"ע (ט ס"ו).

ד. עיין בוהר לעיל (ח"ב קפת). שהביא פסוק זה, ותני עלה בלשון 'אתמר', וכן הוא בכמה מקומות בוהר. אכן בתנ"ך לא מצינו פסוק כזה, ובחומש במדבר (ה יד) נאמר 'והקבילת את הלויים' וגו', ונודע שהבדלה הוא מלשון קדושה (עיין רש"י דברים כב ט).

אמנם הרמ"ק באו"י גרס: דכתיב (ויקרא כא ח) 'וקדשתו', אולם

**וְאָמַר לְוַי, וַיִּתְקַדֵּשׁ עַל יְדָא דְכֹהֲנָא אַחְרָא, תָּאנָא, כֹּהֲנָא אַחְרָא
 לָא בְעֵי, דְהָא בִּהְוֵן דְלָא שְׁלִים לָא בְעֵי הָאֵי כֹהֲנָא שְׁלִים
 לְאִתְפָּגַם עַל יְדָא דְפְגִימָא דְלָא שְׁלִים, אָבְל לְוַי דְאִיהוּ שְׁלִים,
 וְאִתְחִזִּי לְסַלְקָא בְדוּכְנָא, וְלִמְפַלַּח בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא, הָא שְׁלִים הוּא,
 וְהָא אֶקְרִי 'קְדוּשָׁ', דְכֹתִיב 'וְקִדְשֶׁת אֶת הַלְוִיִּם'.**

**אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, אֶף אֶקְרִי 'טְהוֹר', דְכֹתִיב (במדבר ח ו) 'וְטַהַרְתָּ
 אוֹתָם' וּבְגִין כֶּן בְּעֵי לְאוֹסְפָא כֹּהֲנָא קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתוּהָ.**

הַפְתָּר וְהַכְבֹּד

מום, והרי הוא ראוי לעלות לשיר על הדוכן, **וּלְמַפְלַח בְּמִשְׁכַּן זְמָנָא** - ולעבוד עבודה באוהל מועד, **הָא שְׁלִים הוּא וְהָא אֶקְרִי 'קְדוּשָׁ'** - הרי הוא שלם לגמרי בבחינת הלויה, והרי הוא נקרא קדוש, **דְכֹתִיב 'וְקִדְשֶׁת אֶת הַלְוִיִּם'.**^{א.}

נתבאר הטעם שדווקא הלווי צריך לקדש את ידי הכהנים, עתה יוסיף טעם לשבח האיך יכולים הלוויים לקדש את הכהנים, על אף היותם למטה במדרגה מהם.^{ב.}

אָמַר רַבִּי תַנְחוּם, הגם שעיקר הטהרה הוא בכהנים, וכדכתיב (במדבר יט ט) 'ואסף איש טהור', ולעומתם הלוויים בחינתם מן הקדושה, וכדאמר 'וקדשת את הלוויים', מכל מקום אף הלוויים אֶקְרִי - נקראים בשם 'טְהוֹר', דְכֹתִיב (שם ח ו) 'וְטַהַרְתָּ אוֹתָם' - הרי שיש להם בחינת הטהרה. והענין, שבשניהם נמצא שתי הבחינות, קדושה וטהרה, אלא שהכהן עיקרו בטהרה ויש בו גם קדושה, ובלווי הוא להיפך. **וּבְגִין כֶּן בְּעֵי לְאוֹסְפָא כֹּהֲנָא קְדוּשָׁה עַל קְדוּשָׁתוּהָ** - ולכן צריך הכהן להוסיף קדושה על קדושתו על ידי הלווי, כי גם הוא נקרא טהור, ומאחר שיש בלוי

ושואל, אחר שנתבאר למעלה הטעם שצריך הכהן להתקדש על ידי הלווי הוא מפני היות הכהן קדוש, אם כן הלא קדושתו למעלה מקדושת הלווי, **אָמַר לְוַי** - ולמה צריך הכהן להתקדש דווקא על ידי הלווי, **וַיִּתְקַדֵּשׁ עַל יְדָא דְכֹהֲנָא אַחְרָא** - שיתקדש על ידי כהן אחר שהוא קדוש כמותו. ועל זה הוא מפרש, **תָּאנָא** - למדנו, **כֹּהֲנָא אַחְרָא לָא בְעֵי** - כהן אחר אינו צריך ליצוק מים על ידי חברו, שהרי הוא קדוש כמותו ולמה ישתמש בו? ואם תרצה לומר שהכהנים בעלי מומים יקדשו את חבריהם, זה אינו ראוי, **דְהָא כֹּהֵן דְלָא שְׁלִים** - שהרי הכהן שאינו שלם, דהיינו הבעל מום הוא פגום, **לָא בְעֵי הָאֵי כֹהֲנָא שְׁלִים לְאִתְפָּגַם עַל יְדָא דְפְגִימָא דְלָא שְׁלִים** - ולא צריך שהכהן השלם יופגם על ידי הכהן שאינו שלם, כלומר שאין ראוי שיקדשו הכהנים הפגומים את הכהנים השלמים.^{ג.} ומה ששאלנו שהרי הלווי הוא למטה במדרגה מן הכהן, על זה הוא אומר - **אָבְל לְוַי דְאִיהוּ שְׁלִים וְאִתְחִזִּי לְסַלְקָא בְדוּכְנָא** - אבל הלווי שהוא שלם, ואינו בעל

מקורות וציטוטים

בשלימות הכהונה ולא בעי האי כהנא שלים, רצה לומר, אשר רוצה להיות שלים בקדושה, לאתפגמא ע"י דפגימא דלא שלים, אשר עוד לא נתקדש לעבודה, או ע"י כהן שאין ראוי לעבודה, אבל לוי שלים בשלימות הלויה, ודו"ק. ע"כ.

יא. רמ"ק.

יב. עפ"י הרמ"ק.

ח. רמ"ק. ובאספקלריא המאירה כתב הטעם כי הרי הכהן שאינו בעל מום צריך בעצמו ליטול ידיו.

ז. רמ"ק, מקדש מלך, וקרני אור.

י. עטרת צבי. וזה לשונו: דאי נתקדש לעבודה והוא שלים, בודאי אין מהמוטר שימשש לכהן אחר, וכאמרם (שבת כב.) אין מדליקין מנר לנר ודאשתמש בתגא. ואם לא נתקדש עוד, לאו הוא שלים

תָּאנָא, פְּהֵנָּא דְּפָרִים יְדוּי בְּעֵי דְלָא יִתְחַבְּרוּן אֶצְבָּעֵן דָּא בְּדָא, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן בְּתָרִין קְדִישֵׁין כֹּל חַד וְחַד בְּלַחְדוּדֵי כְּמָה דְאִתְחַזֵּי לֵיהּ, בְּגִין דְשָׂמָא קְדִישָׁא בְּעֵי לְאִתְפָּרְשָׁא בְּאִתּוּן רְשִׁימִין, דְלָא לְאֶעְרְבָא דָּא בְּדָא, וְלֹאֲתַכְּוֹן בְּאִינוּן מְלִין.

הַפְתָּר וְהַכְּבוֹד

שראוי לו. **בְּגִין דְשָׂמָא קְדִישָׁא בְּעֵי לְאִתְפָּרְשָׁא בְּאִתּוּן רְשִׁימִין** - מפני שהשם הקדוש צריך להתפרש באותיות רשומות, כלומר שארבע אותיות שם הוי"ה שהם כנגד העשר ספירות¹⁰, הם רשומות על אצבעות הכהנים¹¹, ועל כן צריך להפריד בין האצבעות **דְלָא לְאֶעְרְבָא דָּא בְּדָא** - שלא לערב את הספירות זה בזה, כי באות ו' של השם הרי נכללים ששה ספירות¹², ואם לא יכוון לחלקם אזי לא יקבלו את השפע באופן הראוי, **וְלֹאֲתַכְּוֹן בְּאִינוּן מְלִין** - וצריך הכהן לכוון בדברים אלה¹³.

קדושה וטהרה כמו הכהן, הרי הוא יכול להוסיף על קדושתו¹⁴.

תָּאנָא - למדנו, **פְּהֵנָּא דְּפָרִים יְדוּי בְּעֵי דְלָא יִתְחַבְּרוּן אֶצְבָּעֵן דָּא בְּדָא** - הכהן שפורש את ידיו, צריך שלא יתחברו אצבעותיו זה בזה¹⁵, **בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן בְּתָרִין קְדִישֵׁין** - כדי שיתברכו הכתרים הקדושים, שהם הספירות העליונות שהם כנגד העשרה אצבעות, **כֹּל חַד וְחַד בְּלַחְדוּדֵי** - כל ספירה וספירה לבדו, **כְּמָה דְאִתְחַזֵּי לֵיהּ** - כמו

מְקוֹרוֹת וְצִיּוּנִים

אינה באופן של קישור האצבעות, אלא שיהיו חרכים בין האצבעות. וכן דייק אף בלשון הטור והשו"ע, עיי"ש. וכן הביא את דבריו וכפל אזהרתו כאן בוורה חי בקצרה. אולם הרמ"ז כאן כתב שלא סתרי אהדי, תמצא את דבריו להלן בהערה.

10. י"ה כנגד חכמה ובינה, ו' כנגד הזעיר אנפין - ששה ספירות, וו' אחרונה כנגד המלכות - כנועד.

11. דמשק אליעזר.

12. עפ"י הרמ"ק שמפרש את דברי זוהר אלו בענין אחר, והוא שהזוהר מכריח כאן שצריך להגות את השם המפורש, והטעם כי אם היה השם נכלל כדרכו, היו הששה ספירות נכללים באות אחת, ולכן צריך לפרש את האותיות שהם 'אתון רשימין', כלומר כדי שיהיו העשר ספירות רמוזות ורשומות באותיות השם, ולכוון באותיותיהם להשפיע לכל ספירה וספירה בפני עצמה.

13. עפ"י הרמ"ק, והוסיף לבאר לפי דרכו לעיל (קמ"ו), שבברכת כהנים מתברכים הספירות כולם יחדיו מן המקור, ולכן צריכים להיות נפרדים כל אחד ואחד במקומו הראוי, כי כעת אינם מקבלים זה מזה כדרכם, ולזה צריך הכהן לכוון בברכת כהנים להשפיע לכל ספירה וספירה מן המקור, ועיי"ש.

14. וברמ"ז אחר שכתב שאין סתירה בין מנהג הכהנים למה שכתב בוורה כאן, כתב: והוא מה שכתב דלא יתחברו אצבעו דא עם דא, אלא תהייה פרודות בה' מערכתו ח' חסדים וו' גבורות, חסד דחסד עם חסד דגבורה, גבורה דחסד וגבורה דגבורה וכו'. ע"כ. וביאור דבריו, שעשרה אצבעות הכהנים הם כנגד החמש חסדים וחמשה גבורות [כמבואר לעיל (קמ"ה, בעי"מ), עיי"ש בביאור ובהערת], ועל כן עושים ה' אוירים באופן שכל שני אצבעות מחוברים יחדיו, נמצא שחסד דחסד וחסד דגבורה מחוברים יחדיו, וכן גבורה דחסד עם גבורה דגבורה, וחסד דתפארת עם גבורה דתפארת וכן כולם. כי

יג. רמ"ק. ועיי"ש שהארץ לבאר החילוקים בין קדושה לטהרה - עפ"י דרכו בקדושה, ותוכן דבריו בקצרה: הקדושה - תחילתה בבחינת הימין וסופה בשמאל, והטהרה - תחילתה בשמאל וסופה בימין. כלומר, קדושה תחילתה בחכמה וסופה בגבורה, וטהרה תחילתה בבינה וסופה בחסד. ומאידך, החכמה הרי משפעת בחסד שמתחתיה, וכן הבינה משפעת בגבורה שמתחתיה. נמצא שהקדושה וטהרה - שניהם מוגיעים גם אל החסד וגם אל הגבורה. והכח שהוא איש החסד, עיקרו טהרה ויש בו גם הקדושה, והלוי, עיקרו הקדושה ויש בו גם הטהרה.

יש להעיר שרבי הנוהג הוא להפיק, כי כהן הוא מצד החכמה - קדושה, והלוי הוא מצד הבינה - טהרה. וכבר הרגיש בזה הרמ"ק עצמו, וכתב בפרדס רימונים (ש"ג פ"ט) שבוורה יש בענין שמועות הפוכות [עיי'ן להלן (קע"ו): כהן קדוש לוי טהור, ובתיקו"ז (פ"ד) להפיק: טהרה מסטרא דכהנא וכו' וקדשו מסטרא דשמאלא], והישוב הוא בבחינת ההתכללות, כי הגבורה כלולה מן החסד והחסד מן הגבורה, עיי"ש. ועיקר הדברים צדקו יחדיו עם מה שכתב כאן, אך שם הסיק דעיקר הקדושה בחסד ועיקר הטהרה בגבורה.

יד. כתב המקדש מלך: מכאן משמע הפך מה שכתב השולחן ערוך (או"ח סי' קכח סי"ג): שצריכים הכהנים לעשות ה' אוירים, וכאן אומר שכל האצבעות יהיו מפורדות זה מזה כדמפרש הטעם. ע"כ.

ומקור ענין ה' אוירים שנהגו בהם הכהנים למדו הראשונים מן המדרש (רבה נשא י"ב), ועיי'ן במדרכי (מגילה פ"ג תתטז) בשם הדרשנים, והובאו דבריהם בטור וב"י (או"ח קכח), ועיי'ן בכף החיים (או"ח קכח סקע"ז וסק"פ).

מיהו בספר היכל הברכה (במודב ו'ג) האריך להוכיח מן הראשונים שהמנהג הפשוט היה לחלוק אצבעותיהם לגמרי וכדברי הזוהר. ומה שלמדו מן המדרש [הני"ל], וכן מה שדרשו הקדמונים בענין החרכים שרי זה בא להוסיף ולא לגרוע, כלומר שעשיית האוירים

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִּיתְבָּרְכוּן עֲלָאי
בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן תַּתָּאי, וְיִתְבָּרְכוּן עֲלָאי דְאֵינוּן קַדִּישִׁין
בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה עַל יְדָא דְתַתָּאי דְאֵינוּן קַדִּישִׁין בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה,
דְאֵינוּן קַדִּישִׁין מִכָּל קַדִּישִׁין דְלִתַּתָּא, דְבִתְיָב (תהלים קמ"ז)
'וְחִסְדֵּיךָ יִבְרַכְוֹכָה'.

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כָּל כֹּהֵן דְלָא יָדַע רְזָא דָא, וְלִמָּאן מְבָרַךְ, וּמָאן הוּא
בְּרַכְתָּא דְמְבָרַךְ, לָאו בְּרַכְתָּא דִּילִיָּה בְּרַכְתָּא, וְתֵינּוּ דְבִתְיָב
(מלאכי ב ז) 'כִּי שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ'.

הַפְתָּר וְהַפְּבוֹד

הקדושים אשר למטה, כי הישראלים קדושים הם, ולויים יותר מהם, ויותר מכולם הם הכהנים, והם יכולים להמשיך השפע למלכות מן המקור היותר גבוה, **דְבִתְיָב (תהלים קמ"ז) 'וְחִסְדֵּיךָ יִבְרַכְוֹכָה'** - כלומר, שהכהנים מברכים ומשפיעים אל המלכות ממידת החסד העליונה.^א

אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כָּל כֹּהֵן דְלָא יָדַע רְזָא
דָּא - כַּל כֹּהֵן שְׁאֵינוּ יוֹדַע אֶת הַסּוּד הַזֶּה
שְׁבָאֲרוּ, וְלִמָּאן מְבָרַךְ - ולמי הוא מברך,
דְהֵינּוּ לַסְפִּירוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת, וּמָאן הוּא בְּרַכְתָּא
דְמְבָרַךְ - ומה הוא ענין הברכה שמברך, כלומר,
שְׁאֵינוּ יוֹדַע הַאִיךְ מוֹשִׁיכִים אֶת הַבְּרָכָה דֶּרֶךְ
הַסְפִּירוֹת, אִזִּי לָאו בְּרַכְתָּא דִּילִיָּה בְּרַכְתָּא -
אֵין הַבְּרָכָה שֶׁלוּ בְּרַכָּה בִּי, וְהֵינּוּ דְבִתְיָב (מלאכי
ב ז) 'כִּי שִׁפְתֵי כֹהֵן יִשְׁמְרוּ דַעַת וְתוֹרָה
יִבְקְשׁוּ מִפִּיהוּ' - וכמו שיבאר בסמוך.

בו ביאר ריבוי ותוספת השפעה אל הספירות בעת ברכת כהנים, וכן יתבארו הכוונות והסודות שבברכת כהנים, וחשיבות הכוונות ע"י הכהן כדי שתחול ברכתו. עוד יפליג במעלת הכהנים וברכתם שעל ידם מתיחדים זעיר אנפין ומלכות.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דִּיתְבָּרְכוּן עֲלָאי - רצה הקדוש ברוך
הוא שיתברכו הספירות העליונות יותר מן
השיעור הקצוב להם, בְּגִין דִּיתְבָּרְכוּן תַּתָּאי -
כדי שיתברכו התחתונים,^ב וְאִזִּי יִתְבָּרְכוּן עֲלָאי
דְאֵינוּן קַדִּישִׁין בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה - יתברכו
הספירות העליונות שהם קדושים בקדושה
עליונה, עַל יְדָא דְתַתָּאי דְאֵינוּן קַדִּישִׁין
בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה - על ידי התחתונים שהם
קדושים בקדושה עליונה, כלומר על ידי
הכהנים,^ג דְאֵינוּן קַדִּישִׁין מִכָּל קַדִּישִׁין
דְלִתַּתָּא - שהכהנים הם קדושים יותר מכל

מְקוֹרוֹת וְצִיּוּנִים

א. קניי אור. [ברמ"ק נראה שלא גרס תיבות אלו, אך המכוון אחד הוא].
ב. כי ישראל בתפארת, מדרגה אחת, לויים בגבורה מדרגה שנית, כהנים בחסד מדרגה שלישית, רמ"ק, וכמו שנתבאר בזהר לעיל (קמ"ה: קמ"ו.) כמה פעמים בענין השפעת החסד על ידי הכהנים, ורמזותם בפסוק זה.
ג. רמ"ק. ומפרש גם בדרך אחר, וז"ל: ואפשר לפרש למאן מברך, למלכות, כדכתיב (במדבר י"ג) 'כה תברכו', ומאן הוא ברכתא, מאיזה מקום מושך לה הברכה.

החיוור הוא בין חסד וגבורה דאיתה ספירה, אך בין עצם הספירות יש כאן הפסק.
י. והוא האור החסר למעלה בסבת העונות שהוא בבחינת התחתונים, רמ"ק. ומבאר עוד שבאמת אם היתה ההשפעה באה מן המלכות לתחתונים, לא היה צריך להשפיע אור חדש אל הספירות, אלא שרוצה הקב"ה שיתברכו התחתונים מן הספירות העליונות יותר, ובכך יתברכו גם הספירות העליונות בתוספת ברכה אגב התחתונים, כי ע"י ההתחתונים מכינים עצמם לקבל השפע, מתברכים העליונים על ידם.